

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W SZCZECINIE

LSZ.410.7.2.2024

Tomasz Piechowiak
Prezes
Stowarzyszenie „SOS dla Rodziny”
ul. Energetyków 10
70-656 Szczecin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/031 – Funkcjonowanie Funduszu Sprawiedliwości

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Stowarzyszenie „SOS dla Rodziny” ¹ ul. Energetyków 10, 70-656 Szczecin
Kierownik jednostki kontrolowanej	Tomasz Piechowiak, Prezes, od 10 grudnia 2009 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Uzyskiwanie dofinansowania ze środków funduszu; 2. Wykonywanie umowy nr DFS-VI-7211.63.2021 na realizację zadań Funduszu Sprawiedliwości.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2021 r. do dnia zakończenia kontroli z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, o ile miały one związek z kontrolowaną działalnością, w szczególności realizowaną umową dotacji.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Szczecinie
Kontrolerzy	1. Adam Milczarek, Specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/104/2024 z 28 maja 2024 r. 2. Adam Borowski, Doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr LSZ/106/2024 z 28 maja 2024 r. 3. Aneta Arczewska, Specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/105/2024 z 28 maja 2024 r. 4. Małgorzata Wejwer, Główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LSZ/138/2024 z 12 sierpnia 2024 r.

(akta kontroli str. 1-6a)

¹ Dalej: Stowarzyszenie albo Beneficjent.

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Stowarzyszenie 4 stycznia 2022 r. zawarło z Ministrem Sprawiedliwości⁴ umowę nr DFS-VI.7211.63.2021⁵ na realizację zadania w zakresie udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz osobom im najbliższym, udzielania pomocy świadkom i osobom im najbliższym na lata 2022 – 2025⁶. W ramach realizowanego zadania Stowarzyszenie m.in. organizowało i finansowało pomoc prawną i pomoc udzielaną przez osobę pierwszego kontaktu, pokrywało koszty: związane z psychoterapią, pomocą psychiatryczną lub psychologiczną; czasowego zakwaterowania lub udzielania schronienia; żywności lub bonów żywnościowych; zakupu odzieży, bielizny, obuwia, środków czystości i higieny osobistej.

Realizacja zadania mieściła się w zadaniach statutowych Stowarzyszenia. Ponadto Stowarzyszenie posiadało doświadczenie w realizacji podobnych zadań, albowiem w latach 2009 - 2021 prowadziło Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem finansowane przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

Pomoc była świadczona w Okręgowym Ośrodku Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem w Szczecinie oraz w dziewięciu Lokalnych Punktach Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem w: Świnoujściu, Kamieniu Pomorskim, Gryficach, Goleniowie, Łobzie, Stargardzie, Gryfinie, Choszczynie, Myśliborzu. We wszystkich punktach realizacja świadczeń rozpoczęła się od podpisania umowy zgodnie z ustalonym harmonogramem.

Stowarzyszenie na dzień rozpoczęcia realizacji umowy dysponowało 46 specjalistami, którzy mieli odpowiednie wykształcenie i doświadczenie do realizacji zadania.

W ramach realizacji umowy udzielano pomocy osobom uprawnionym, o których mowa w § 1 ust. 1 Umowy. W terminach przewidzianych w Umowie Stowarzyszenie przekładało do Dysponenta Funduszu, wyciągi rachunku bankowego przeznaczonego dla obsługi dotacji, informacje kwartalne i sprawozdania półroczne z realizacji zadania.

W badanym zakresie dokumentacja księgowa Stowarzyszenia dotycząca ww. zadania była kompletna, spełniała wymogi określone w art. 21 i 22 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁷ oraz były trwale opisane zgodnie z wymogami określonymi w § 8 ust. 11 i 12 Umowy.

W latach 2022 – 2023 Stowarzyszenie udzieliło czterech zamówień na łączną kwotę 529 951,45 zł, każdorazowo stosując zasady równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości.

W latach 2022-2023 Stowarzyszenie rozliczało wydatki na *Pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielenia schronienia w lokalach będących w dyspozycji podmiotu* za pomocą stawki ryczałtowej, co było niezgodne z stanowiącą załącznik do Umowy ofertą. W wyniku badania faktycznie poniesionych wydatków ustalono, iż w latach 2022-2023 wydatki na łączną kwotę 205 567,89 zł nie były związane bezpośrednio z udzielanym świadczeniem, co skutkowało uznaniem ich przez NIK za niekwalifikowalne.

Pozostałe stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dysponentem Funduszu.

⁵ Dalej: Umowa.

⁶ Dalej: Zadanie.

⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 120; dalej: ustawa o rachunkowości.

- niezapewnienia w dniu 16 lipca 2024 r. możliwości telefonicznego kontaktu z osobą pierwszego kontaktu w godzinach pracy Lokalnego Punktu w Choszczynie, co stanowiło naruszenie § 1 ust. 15 lit. b Umowy;
- udzielenia w okresie od 19 kwietnia 2023 r. do 1 lutego 2024 r. 15,5 godzin pomocy prawnej jednemu pokrzywdzonemu przestępstwem (nr karty 38/01/2023), bez sporządzenia planu pomocy obejmującego zakres czynności, jakie mają zostać podjęte w ramach zwiększonej liczby godzin wraz z uzasadnieniem zasadności ich przeprowadzenia, co stanowiło naruszenie § 1 ust. 17 Umowy;
- udzielenia w okresie od 9 maja 2022 r. do 23 maja 2023 r. jednemu pokrzywdzonemu przestępstwem (nr karty 69/01/2022) 22 godziny pomocy prawnej, bez uzyskania zgody Dysponenta Funduszu, o której mowa w § 1 ust. 18 Umowy;
- rozliczenia w ramach zadania *Pokrywania kosztów żywności lub bonów żywnościowych w roku 2022* sześciu wewnętrznych not księgowych na 6 195 zł za dostawę posiłków dla osób przebywających w lokalu będącym w dyspozycji Stowarzyszenie w ramach czasowego zakwaterowania;
- ujęcia w wykazie osób przebywających w mieszkaniu będącym w dyspozycji Beneficjenta z roku 2022 dat rozpoczęcia korzystania z mieszkania poprzedzających podpisanie umowy i datę początkową kwalifikowalności wydatków.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wykonywanie umów / porozumień zawartych z beneficjentami na realizację zadań Funduszu Sprawiedliwości.

Opis stanu faktycznego

1. Stowarzyszenie zostało utworzone 10 sierpnia 2001 r. Celem jego działania było propagowanie rodziny jako wartości zapewniającej ciągłość biologiczną i kulturową społeczeństwa, wspieranie jej członków w realizacji leżących przed nimi zadań, pomoc w pokonywaniu trudności, ochrona zdrowia członków rodziny oraz tworzenie warunków i promowanie postaw profesjonalnej pomocy rodzinie. Stowarzyszenie swoje cele w szczególności realizowało poprzez:

- Współpracę z organizacjami państwowymi, instytucjami, organizacjami społecznymi w sprawach związanych z realizacją celów stowarzyszenia.
- Inspirowanie i realizację form aktywności takich jak: ośrodki interwencji kryzysowej, ośrodki wsparcia dla osób chorych psychicznie, centra integracji społecznej, ośrodki wypoczynkowo - rehabilitacyjne, poradnie, warsztaty terapii zajęciowej, opieka w domu klienta, przedszkola, placówki wsparcia dziennego, świetlice dla dzieci, młodzieży i osób w podeszłym wieku, domy pomocy społecznej, schroniska, rehabilitacja psychoruchowa osób starszych, chronicznie - psychicznie chorych i upośledzonych ruchowo.
- Wspieranie wolontariatu i międzynarodowej wymiany wolontariuszy.
- Aktywizację zawodową i społeczną marginalizowanych grup społecznych.
- Poradnictwo, edukację prawną, psychologiczną i socjalną rodziny.

⁸ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

- f) Pomoc psychologiczną, pomoc prawną, pomoc socjalną, psychoterapię, udzielanie schronienia osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz członkom ich rodzin.
- g) Pomoc postpenitencjarną osobom skazanym, pozbawionym wolności, zwalnianym z zakładów karnych i aresztów śledczych oraz członkom ich rodzin.

(akta kontroli str. 7-16)

3. Stowarzyszenie przed otrzymaniem dotacji realizowało zadania związane z pomocą osobom pokrzywdzonym przestępstwem, w tym m.in. prowadziło w latach:

- a) 2009 – 2018 Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem w ramach Ogólnopolskiej Sieci Pomocy Ofiarom Przestępstwem finansowanej przez Ministerstwo Sprawiedliwości⁹,
- b) 2019 – 2021 Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem i Świadkom, finansowane przez Ministerstwo¹⁰, w ramach od 18 lutego 2019 r. Okręgowy Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem w Szczecinie oraz 11 Lokalnych Punktów Pomocy Pokrzywdzonych Przestępstwem¹¹.

(akta kontroli str. 17-199, 201-202, 208)

4. Na dzień rozpoczęcia realizacji Umowy Stowarzyszenie miało podpisane umowy z 46 specjalistami spośród 58 wskazanych w ofercie, w tym:

- 27 osobami I kontaktu (na 35 zadeklarowanych w Ofercie);
- 11 prawnikami (na 13 zadeklarowanych w Ofercie);
- czterema psychologami (na siedem zadeklarowanych w Ofercie);
- jednym psychoterapeutą (na dwóch zadeklarowanych w Ofercie);
- jednym psychiatrą (tj. zgodnie z Ofertą).

W 2023 r. Stowarzyszenie miało podpisane umowy z 33 specjalistami, w tym:

- 20 osobami I kontaktu;
- 10 prawnikami;
- dwoma psychologami;
- jednym psychiatrą;

W 2024 r. Stowarzyszenie miało podpisane umowy z 25 specjalistami, w tym:

- 16 osobami I kontaktu;
- siedmioma prawnikami;
- dwoma psychologami.

(akta kontroli str. 448-453)

Prezes wyjaśnił: *Osoby zgłoszone w ofercie stanowiły proponowany personel projektu, w którym ujęto wszystkie potencjalne sytuacje mogące pojawić się w przyszłości z realizatorami tj. absencje chorobowe, urlopy, rezygnacje, zmiana planów życiowych, macierzyństwo i inne zdarzenia życiowe pojawiające się w trakcie realizacji projektu. W warunkach pracy stowarzyszenia dla zapewnienia ciągłości obsługi i w warunkach równoczesnego braku zadań pokrewnych realizowanych przez inne osoby oraz zakazu Dysponenta możliwości wykonywania nawet w zastępstwie dwóch zadań, jedynym sposobem zabezpieczenia ciągłości usługi jest odpowiednio duża liczba osób. Zważywszy na zakres godzinowy poszczególnych czynności nie jest możliwe ich wykonywanie równocześnie przez wszystkie zgłoszone osoby. Zwykle dla bezpieczeństwa jedno zadanie realizowane jest przez dwie lub trzy osoby równocześnie. Pozostałe osoby pozostają w rezerwie i jeżeli jest taka konieczność*

⁹ Dalej: Ministerstwo lub MS.

¹⁰ Umowa nr DFS-II.7211.955.2019.

¹¹ W Świnoujściu, Kamieniu Pomorskim, Gryficach, Policach, Goleniowie, Łobzie, Stargardzie, Gryfinie, Pyrzycach, Choszczynie i Myśliborzu.

podejmują czynności, wówczas podpisywana jest kolejna umowa. Do tego czasu osoby pozostające w rezerwie związane są deklaracją uczestniczenia w projekcie, a zmiana następuje gdy stowarzyszenie ma możliwość przedstawienia do realizacji konkretnego działania. Zauważyć należy, że taka sytuacja dla niektórych zgłoszonych osób może nie nastąpić w znacznej części okresu realizacji projektu. Jednakże takie rozwiązanie niesie wymierne korzyści, gdyż pozwala na szybką reakcję w przypadku jakichkolwiek zmian personelu, a akceptacja przez Dysponenta Funduszu poszczególnych osób na poziomie złożenia wniosku bardzo usprawnia podjęcie czynności przez kolejne osoby w razie wystąpienia takiej potrzeby. Jednocześnie osoby te są znane stowarzyszeniu, znane są ich kompetencje i one znają specyfikę projektu.

W ocenie NIK zawarte umowy ze specjalistami zabezpieczały realizowanie zadań w zakresie określonym w Umowie.

(akta kontroli str. 283-286)

Wszyscy specjaliści posiadali doświadczenie wymagane w Ogłoszeniu w sprawie przeprowadzenia LXXXV otwartego konkursu ofert na powierzenie realizacji zadań ze środków Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości w zakresie Udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz osobom im najbliższym, Udzielania pomocy świadkom i osobom im najbliższym dla jednostek niezaliczanych do sektora finansów publicznych i nie działających w celu osiągnięcia zysku, w tym stowarzyszeń, fundacji, organizacji i instytucji na lata 2022-2025¹².

(akta kontroli str. 448-453)

W trakcie realizacji Umowy Stowarzyszenie dysponowało wskazanymi w pierwotnej ofercie lokalami. W przypadku pięciu lokali zostały zawarte pisemne umowy¹³, w pozostałych czterech przypadkach udostępnianie lokalu następowało w wyniku długoletniej współpracy i ustnych porozumień. Wszystkie lokale były udostępniane na potrzeby realizacji Umowy nieodpłatnie.

(akta kontroli str. 455-484)

Koordynator projektu posiadał doświadczenie związane z realizowanym zadaniem, w szczególności: w latach 2001-2002 był współorganizatorem i wicedyrektorem Miejskiego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Szczecinie, od 2009 r. koordynatorem Ośrodka Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem w Szczecinie oraz Zachodniopomorskiej Sieci Pomocy Ofiarom Przestępstw, a w latach 2013-2014 był założycielem i koordynatorem Ośrodka Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem w Poznaniu.

5. Stowarzyszenie uzyskało informacje nt. ubiegania się o sfinansowanie zadania ze środków funduszu w wyniku bieżącego monitorowania strony Ministerstwa.

(akta kontroli str. 290, 496-499)

Stowarzyszenie uzyskało dotację w wyniku rozstrzygnięcia LXXXV otwartego Konkursu ofert na lata 2022-2025 Pomoc Pokrzywdzonym i Świadkom Ośrodek – Szczecin¹⁴, który został ogłoszony na stronie Ministerstwa¹⁵ 20 października 2021 r.

(akta kontroli str. 504-547)

¹² Dalej: Ogłoszenie.

¹³ Z: Gminą Miasto Świnoujście, Powiatem Kamieńskim, PCPR w Gryfinie, Powiatem Choszczeńskim, Powiat Stargardzki.

¹⁴ Dalej: Konkurs.

¹⁵ <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/LXXXV-otwarty-Konkurs-ofert-na-lata-2022-2025> - dostęp na 21 czerwca 2024 r.

Stowarzyszenie złożyło ofertę w dedykowanej Aplikacji Funduszu Sprawiedliwości¹⁶ 3 listopada 2021 r. o godzinie 16:38. Następnie 5 listopada 2021 r. wygenerowana i wydrukowana z AFS oferta została doręczona do Ministerstwa. Złożenie oferty nastąpiło przed końcowymi terminami określonymi w Ogłoszeniu.

(akta kontroli str. 203-204, 231, 1937)

Pismem z 24 listopada 2021 r. Ministerstwo wezwało w terminie siedmiu dni Stowarzyszenie do usunięcia uchybień formalnych, polegających na przekroczeniu w kosztorysie na 2022 i 2025 rok limitu kosztów administracyjnych o 25%. Pismem z 7 grudnia 2021 r. Ministerstwo poinformowało, iż w wyniku awarii AFS termin na usunięcie uchybień formalnych został przedłużony. Nowy termin został wyznaczony na trzy dni od dnia poinformowania (za pomocą poczty elektronicznej) o możliwości poprawnego wprowadzenia modyfikacji w ofercie w ASF. Informacja o możliwości modyfikacji oferty została przekazana 8 grudnia 2021 r., a 9 grudnia 2021 r. Stowarzyszenie zamieściło w ASF poprawioną ofertę, przekazano ją również w wersji papierowej do Ministerstwa.

(akta kontroli str. 234-237, 244-246)

Wyniki konkursu zostały opublikowane na stronie Ministerstwa 17 grudnia 2021 r.

(akta kontroli str. 548)

W piśmie z 21 grudnia 2021 r. przekazanym za pomocą poczty elektronicznej Zastępca Dyrektora Departamentu Funduszu Sprawiedliwości poinformowała o podjęciu przez Dysponenta Funduszu Sprawiedliwości decyzji o przyznaniu dotacji celowej w kwocie 8 787 900 zł. Jednocześnie Stowarzyszenie zostało poinformowane, iż na podstawie § 19 ust. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 września 2017 r. w sprawie Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej – Fundusz Sprawiedliwości¹⁷ komisja złożyła propozycję zmniejszenia kwoty wnioskowanej dotacji, ponieważ w ocenie komisji nie odpowiada ona rzeczywistemu kosztowi realizacji zadania. Tym samym Stowarzyszenie zostało wezwane do zmiany kwot stawki godzinowej osoby pierwszego kontaktu w terminie 7 dni od otrzymania pisma.

(akta kontroli str. 255-259)

Stowarzyszenie 30 grudnia 2021 r. złożyło poprawioną ofertę (suma kontrolna: e7bf-cf17-1ee7) uwzględniającą naniesione przez MS poprawki. Na podstawie przedmiotowej oferty 4 stycznia 2022 r. zawarta została Umowa. Do umowy zawarto cztery aneksy: 31 maja 2022 r., 23 sierpnia 2022 r., 23 listopada 2022 r. oraz 8 maja 2023 r. Zmiany dotyczyły m.in. zmiany adresu Okręgowego Ośrodka Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem; zmiany godzin funkcjonowania LPPP w Stargardzie, usunięcia z kadry realizującej zadania osoby pierwszego kontaktu trzech osób¹⁸ oraz zmian zapisów umowy zaproponowanych przez Ministerstwo.

(akta kontroli str. 550-815)

6. W ramach Umowy planowano realizację m.in. następujących zadań:

- a) Organizowanie i finansowanie pomocy prawnej, w tym alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów w roku;
- b) Pokrywanie kosztów związanych z psychoterapią, pomocą psychiatryczną lub psychologiczną;
- c) Organizowanie i finansowanie pomocy udzielanej przez osobę pierwszego kontaktu;

¹⁶ Dalej: AFS.

¹⁷ Dz. U. z 2019 poz. 683; dalej: rozporządzenie.

¹⁸ Osoby te realizowały inne zadania w ramach projektu.

- d) Pokrywanie kosztów świadczeń zdrowotnych, lekarstw w zakresie, w którym lek nie podlegałby refundacji lub w części, w której nie jest refundowany, wyrobów medycznych, w tym materiałów opatrunkowych, przedmiotów ortopedycznych oraz środków pomocniczych, w zakresie niezbędnym w procesie leczniczym doznanego uszczerbku na zdrowiu wynikającego z przestępstwa lub jego następstw;
- e) Organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz pokrywanie kosztów egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe;
- f) Pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielania schronienia;
- g) Finansowanie okresowych dopłat do bieżących zobowiązań czynszowych i opłat za energię ciepłą, energię elektryczną, gaz, wodę, opał, odbiór nieczystości stałych i płynnych za lokal mieszkalny lub dom jednorodzinny, do którego osoba uprawniona posiada tytuł prawny, proporcjonalnie do liczby osób stale zamieszkujących w tym lokalu lub domu;
- h) Pokrywanie kosztów żywności lub bonów żywnościowych;
- i) Pokrywanie kosztów zakupu odzieży, bielizny, obuwia, środków czystości i higieny osobistej.

(akta kontroli str. 620-742)

Do 30 czerwca 2024 r. Stowarzyszenie w szczególności zrealizowało rezultaty projektu na poziomie liczby:

- a) osób pokrzywdzonych przestępstwem, którym podmiot planuje udzielić wsparcia, w wyniku którego zastosowana pomoc zminimalizuje skutki pokrzywdzenia przestępstwem – 799 osób (41%);
- b) osób najbliższych, którym podmiot planuje udzielić wsparcia – 115 osób (30%);
- c) osób, które skorzystały z zadania: organizowanie i finansowanie pomocy prawnej, w tym alternatywnych metod rozwiązywania konfliktów – 1103 osoby (52%);
- d) osób, które skorzystały z zadania: pokrywanie kosztów związanych z psychoterapią, pomocą psychiatryczną lub psychologiczną – 712 osób (36%);
- e) osób, które skorzystały z zadania: organizowanie i finansowanie pomocy udzielanej przez osobę pierwszego kontaktu – 1 364 osoby (60%);
- f) osób, które skorzystały z zadania: pokrywanie kosztów świadczeń zdrowotnych, lekarstw w zakresie, w którym lek nie podlegałby refundacji lub w części, w której nie jest refundowany, wyrobów medycznych, w tym materiałów opatrunkowych, przedmiotów ortopedycznych oraz środków pomocniczych, w zakresie niezbędnym w procesie leczniczym doznanego uszczerbku na zdrowiu wynikającego z przestępstwa lub jego następstw – 11 osób (28%);
- g) osób, które skorzystały z zadania: pokrywanie kosztów związanych z kształceniem w szkołach i przedszkolach publicznych, w tym w ramach indywidualnego nauczania, odpowiednio do wieku i potrzeb edukacyjnych osób uprawnionych – 15 osób (30%);
- h) osób, które skorzystały z zadania: organizowanie i finansowanie szkoleń i kursów podnoszących kwalifikacje zawodowe oraz pokrywanie kosztów egzaminów potwierdzających kwalifikacje zawodowe – 20 osób (50%);
- i) osób, które podniosły kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i kursach – 20 osób (50%);
- j) osób, które skorzystały z zadania: pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielania schronienia – 39 osób (49%);

- k) osób, które skorzystały z zadania: finansowanie okresowych dopłat do bieżących zobowiązań czynszowych i opłat za energię ciepłą, energię elektryczną, gaz, wodę, opał, odbiór nieczystości stałych i płynnych za lokal mieszkalny lub dom jednorodzinny, do którego osoba uprawniona posiada tytuł prawny, proporcjonalnie do liczby osób stale zamieszkujących w tym lokalu lub domu – 45 osób (90%).

(akta kontroli str. 420-447)

Do 30 czerwca 2024 r. zrealizowało produkty projektu na następującym poziomie:

- a) Pomoc prawna – 1 103 szt. (60%);
- b) Przeprowadzenie I kontaktu, z założeniem karty klienta – 983 szt. (37%);
- c) Pisma sporządzane w ramach konsultacji prawnych/mediacji – 835 szt. (63%);
- d) Pomoc psychologiczna/psychiatryczna/psychoterapeutyczna dla pokrzywdzonych przestępstwem – 709 szt. (45%);
- e) Pomoc psychologiczna dla świadków przestępstw – 0 szt.;
- f) Opinie klientów do pomocy materialnej – 1 512 szt. (137%);
- g) Dowody wypłaty świadczeń, potwierdzenia przelewów, WZ – 2 387 szt. (80%);
- h) Pisma/maile sporządzane przez specjalistów Ośrodka, w sprawach klientów kierowane do służb – 498 szt. (130%);
- i) Karty pobytów mieszkańców bezpiecznego schronienia – 60 szt. (60%).

(akta kontroli str. 420-447)

W związku z realizacją ww. zadań według stanu na 30 czerwca 2024 r. przedłożono do rozliczenia wydatki na łączną kwotę 3 661 717,67 zł, tj. 41,67% środków wynikających z Umowy.

(akta kontroli str. 420-447)

Prezes wyjaśnił: *W zakresie przyczyn osiągnięcia (na 30.06.2024 r.) niskiego stopnia realizacji rezultatów projektu wyjaśniamy, że spowodowane one zostały w pierwszym półroczu 2022 przeniesieniem siedziby ośrodka do pierwotnej lokalizacji z powodu wybuchu wojny na Ukrainie, co spowodowało zaburzenie rytmu udzielania pomocy i wpłynęło na zmniejszenie liczby zgłaszających się po pomoc klientów. Kolejnym czynnikiem było dostosowanie pracy godzin Okręgowego Ośrodka do ram pracy określonych przez Dysponenta Funduszu tj. siedem godzin dziennie od poniedziałku do piątku oraz pięć godzin w sobotę - łącznie 40 godzin, zamiast dotychczasowych 57 godzin tygodniowo. Podjęte działania naprawcze doprowadziły do wzrostu liczby zgłaszających się klientów w I półroczu 2024 do 224 nowych osób. Jednak ze względu na brak finansowania wskaźnik ten nie zwiększył się w stopniu, jaki mógłby istotnie wyrównać mniejsze wskaźniki z okresów poprzednich. Pozostałe zadania nie zostały zrealizowane ze względu na fakt, że nie zgłosił się żaden klient zainteresowany takimi formami pomocy, co wynika w dużej mierze z różnych dofinansowań jakie osoby kwalifikujące się do skorzystania z tych formy pomocy już otrzymują z innych źródeł. (...).*

(akta kontroli str. 1910-1913, 2496-2498)

7. W zakresie opisu trwałości zakładanych rezultatów zadania w Ofercie wskazano: *Stowarzyszenie „SOS dla Rodziny” od 2009 roku działa na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem, od 2012 roku prowadząc Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem w Szczecinie (od 2013 roku Stowarzyszenie „SOS dla Rodziny” prowadziło dodatkowo dwa Ośrodki w Poznaniu (2013- 2014) i Słupsku (2013). Działalność Stowarzyszenia, a w ramach niego Ośrodka pokazuje, że dzięki niesionej przez naszych specjalistów pomocy, osoby są w stanie wrócić do równowagi sprzed popełnionego przestępstwa. Praca specjalistów Ośrodka*

umożliwia powrót do codziennego życia, powrót na rynek pracy, odnalezienie się w społeczeństwie. Jest to możliwe dzięki kompleksowej pomocy Ośrodka i współpracy interdyscyplinarnej. Nagrody i rekomendacje, nawiązane i dalej podtrzymywane współpracy ze służbami świadczą również o w/w kompleksowości pomocy, która pokazuje wysoki poziom działań, a tym samym trwałości oddziaływań pomocowych.

(akta kontroli str. 618)

8. W ofercie określono, iż planowany skutek zrealizowanych zadań i wytworzonych produktów w ramach realizacji Umowy miał wspierać realizację celów Funduszu Sprawiedliwości, tj. pomoc pokrzywdzonym i świadkom. Skutki miałyby wpływać na osoby pokrzywdzone i świadków bezpośrednio:

- pomoc prawna/mediacja: uświadomienie praw, obowiązków, zdobycie wiedzy na temat procedur prawnych, pism procesowych, możliwościach osób pokrzywdzonych, praktycznych porad jak przygotować się do postępowania;
- pomoc psychologiczna: zabezpieczenie, wsparcie; klient zmotywowany do trwania w procedurach prawnych;
- pomoc materialna: zabezpieczenie finansowe, rekompensacja skutków finansowych przestępstwa; niezależnienie od sprawcy zaspokojenie potrzeb;
- godne traktowanie;
- ochrona przed wtórną wiktymizacją;
- wzmocnienie pozycji świadka, znajomość praw i obowiązków, wiedza czego się od niego oczekuje w toku postępowania, świadomość wsparcia, redukcja, stresu;

oraz pośrednio:

- uwrażliwienie służb na potrzeby osób pokrzywdzonych przestępstwem i świadków;
- współpraca interdyscyplinarna na rzecz osób pokrzywdzonych przestępstwem i świadków

(akta kontroli str. 611)

9. Umowa nie nakładała na Beneficjenta obowiązku przedstawienia szczegółowego planu promocji projektu. Na podstawie § 6 ust. 1 Umowy: *Wykonawca, realizując zadania składające się na przedmiot umowy, zobowiązuje się do zamieszczenia na wszystkich materiałach, w publikacjach, informacjach dla mediów, ogłoszeniach oraz wystąpieniach publicznych dotyczących realizowanego zadania klauzuli: „Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości”.*

Dodatkowo Stowarzyszenie było zobowiązane do umieszczania na wszystkich materiałach drukowanych/powielanych/internetowych, w szczególności promocyjnych i informacyjnych, dotyczących realizowanego zadania, w widocznym miejscu, logotypu Funduszu Sprawiedliwości oraz Ministerstwa Sprawiedliwości oraz klauzuli: „Sfinansowano ze środków Funduszu Sprawiedliwości, którego dysponentem jest Minister Sprawiedliwości”. Wszelkie koszty w tym zakresie będzie ponosił Wykonawca, przy czym przygotowane materiały, przed ich drukiem i dystrybucją, powinny być przekazywane drogą mailową do akceptacji Dysponenta Funduszu. Wykonawca zobowiązany był uwzględnić uwagi Dysponenta Funduszu. W przypadku braku akceptacji ze strony Dysponenta Funduszu Wykonawca powinien w terminie trzech dni roboczych skorygować przedstawione materiały. Brak akceptacji materiałów mógł skutkować uznaniem danego wydatku jako koszt niekwalifikowalny. Akceptacji nie podlegały materiały nieposiadające zawartości merytorycznej np. listy obecności, wzory dzienników zajęć (§ 6 ust. 2 Umowy).

(akta kontroli str. 558)

Stowarzyszenie w ramach promocji przygotowało aktualizację ulotki Okręgowego Ośrodka w Szczecinie i Punktów Lokalnych zawierającej numer Linii Pomocy Pokrzywdzonym: +48 222 309 900, adres mailowy infolinii, tj.: info@numerosos.pl wraz z aktualnymi logotypami Ministerstwa Sprawiedliwości i Funduszu Sprawiedliwości oraz zaktualizowane godziny otwarcia Okręgowego Ośrodka w Szczecinie. Materiały promocyjne zostały wysłane do opiekuna projektu celem akceptacji, która została udzielona.

(akta kontroli str. 1910-1913, 2496-2501)

10. Stowarzyszenie realizując umowę prowadziło Okręgowy Ośrodek Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem w Szczecinie¹⁹ oraz dziewięć Lokalnych Punktów Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem w: Świnoujściu, Kamieniu Pomorskim, Gryficach, Goleniowie, Łobzie, Stargardzie, Gryfinie, Choszczynie, Myśliborzu²⁰. We wszystkich punktach realizację świadczeń rozpoczęło zgodnie z ustalonym harmonogramem²¹.

(akta kontroli str. 496)

Stowarzyszenie w terminie 14 dni od podpisania umowy poinformowało o świadczonej pomocy właściwe miejscowo sądy apelacyjne, okręgowe i rejonowe, wydziały zamiejscowe prokuratury krajowej, prokuratury regionalne, okręgowe, rejonowe oraz wszystkie komendy policji z terenu, na którym realizowane było zadanie, zgodnie z § 8 ust. 5 Umowy.

(akta kontroli str. 822)

Ministerstwo 18 stycznia 2022 r. na podstawie § 1 ust. 11 Umowy wezwało Stowarzyszenie do przedstawienia dokumentacji zdjęciowej dotyczącej Ośrodka oraz Lokalnych Punktów w terminie siedmiu dni kalendarzowych na wskazany w wezwaniu adres poczty elektronicznej. Stowarzyszenie przekazało wymaganą dokumentację 25 stycznia 2022 r.

(akta kontroli str. 420-447)

Stowarzyszenie zapewniło dostęp w Ośrodku do osoby pierwszego kontaktu (§ 1 ust. 13 Umowy):

- osobisty w dniach od poniedziałku do piątku po siedem godzin dziennie (minimum raz w tygodniu do godziny 20:00) oraz w sobotę w wymiarze pięciu godzin między godziną 7:00 a 20:00 - łącznie 40 godzin w tygodniu oraz
- telefoniczny w dniach i godzinach pracy Ośrodka.

Dostęp do specjalistów był zapewniony po uprzednim umówieniu w dniach od poniedziałku do piątku pomiędzy 7:00 a 20:00, w soboty pomiędzy 7:00 a 15:00.

(akta kontroli str. 454, 552)

W Lokalnych Punktach (§ 1 ust. 15) beneficjenci pomocy mieli zapewniony dostęp do osoby pierwszego kontaktu:

- osobisty w dniach od poniedziałku do soboty dwa razy w tygodniu po pięć godzin między godziną 7:00 a 20:00 - łącznie 10 godzin w tygodniu;
- telefoniczny w dniach i godzinach pracy Lokalnego Punktu.

Dostęp do pomocy udzielanej przez specjalistów był zapewniony (po uprzednim umówieniu) w dniach od poniedziałku do piątku pomiędzy 7:00 a 20:00, w soboty pomiędzy 7:00 a 15:00 (ust. 16).

(akta kontroli str. 454, 552)

¹⁹ Dalej: Ośrodek.

²⁰ Dalej: Lokalne Punkty.

²¹ Tj. 3 stycznia 2022 r. i 4 stycznia 2022 r.

Na dzień podpisania Umowy Stowarzyszenie miało zawarte umowy z osobami pierwszego kontaktu dla Ośrodka i wszystkich Lokalnych Punktów. W umowach z osobami pierwszego kontaktu każdorazowo określano godziny pełnienia przez nie dyżurów w wymiarze i godzinach wskazanych w Umowie z Ministerstwem.

(akta kontroli str. 448-453)

Na podstawie badanej próby 50 z 718 wniosków o pomoc w Ośrodku i Lokalnych Punktach stwierdzono, że była ona udzielana wyłącznie osobom uprawnionym²². Osoby, którym udzielono pomocy były w szczególności dotknięte przestępstwami, tj. przemocą w rodzinie, nie alimentacją, nękaniami, uszkodzeniem mienia, pobicią, gróźb karalnych, kradzieży, oszustwa, wypadku komunikacyjnego, przywłaszczenia mienia,

zgwałcenia.

W badanej próbie jednej osobie obywatelstwa ukraińskiego udzielono pomocy w wyniku nie alimentacji i przemocy w rodzinie.

Wnioski uzasadniające udzielenie pomocy były każdorazowo udokumentowane, w tym zawierały wymagane dane i były zgodne ze wzorem określonym w Umowie.

(akta kontroli str. 823-825)

W dwóch przypadkach stwierdzono, iż udzielono pomocy prawnej niezgodnie z Umową – tj. z przekroczeniem obowiązujących limitów godzin porad prawnych – co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 823-825)

W wyniku przeprowadzonych oględzin ustalono²³, iż w godzinach dyżurów określonych w Umowie były one pełnione przez osoby pierwszego kontaktu²⁴. Wykorzystywane pomieszczenia i ich wyposażenie były zgodne z Umową i zapewniały dyskrecję udzielania świadczeń. Na budynkach, w których udzielano świadczeń, znajdowały się tablice informacyjne wraz z dniami i godzinami dyżurów.

(akta kontroli str. 826-866)

W przypadku czterech Lokalnych Punktów²⁵, których nie objęto oględzinami przeprowadzono próbę kontaktu telefonicznego w godzinach ich pracy. W trzech przypadkach udało się uzyskać połączenie, a osoba odbierająca telefon była wymieniona w ofercie, jako osoba pierwszego kontaktu dla danego Lokalnego Punktu. W jednym przypadku – pomimo czterech prób – nie udało się uzyskać połączenia, co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 867)

NIK zauważa, iż w związku z brakiem rozliczenia i zatwierdzenia przez Dysponenta Funduszu sprawozdania z realizacji zadania za I półrocze 2023 r.²⁶ nie została zawarta umowa dotacji na 2024 r. (§ 2 ust. 5 Umowy), tym samym Stowarzyszeniu w okresie od 1 stycznia 2024 r. do 30 października 2024 r.²⁷ nie wypłacano kolejnej transzy dotacji. Stowarzyszenie pomimo braku środków nadal udzielało świadczeń objętych Umową w tym:

- udzielono pomocy prawnej (100 przypadków),
- przeprowadzono pierwszy kontakt i założono kartę klienta (135),
- sporządzono pisma w ramach konsultacji prawnych (104),

²² Tj.: osobom pokrzywdzonym i osobom im najbliższym.

²³ Oględziny przeprowadzono w Ośrodku oraz pięciu Lokalnych Punktach w: Goleniowie, Gryfinie, Gryficach, Łobzie, Stargardzie.

²⁴ Osoby pełniące dyżur były wskazane w ofercie do aneksu 4 (suma kontrolna 4982-d663-8291).

²⁵ Tj.: Świnoujście, Kamień Pomorski, Choszczno i Myślibórz.

²⁶ O czym szerzej w pkt 24 niniejszego wystąpienia.

²⁷ Dzień wpływu środków na konto Stowarzyszenia.

- udzielono pomocy psychologicznej / psychoanalitycznej / psychoterapeutycznej (181),
 - wydano opinie do pomocy materialnej (135),
 - sporządzono pisma/maile w sprawach klientów, kierowane do służb (21).
- (akta kontroli str. 932, 1921-1923, 2497)

Stowarzyszenie zawarło aneksy do umów ze specjalistami, w których określono, iż wynagrodzenie będzie wypłacane w terminie 10 dni roboczych od przedłożenia przez zleceniobiorcę rachunków i zaakceptowanego zestawienia, z zastrzeżeniem: *Z uwagi na to, że niniejsza umowa jest realizowana w ramach Projektu finansowego z Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej - Funduszu Sprawiedliwości to w przypadku gdy Zleceniodawca nie uzyska w całości lub w części środków z Funduszu, z jakiegokolwiek powodu lub bez wskazania powodu przez Fundusz, wówczas Strony ustalają, że wykonywane przez Zleceniobiorcę czynności w ramach realizacji niniejszej umowy mają charakter woluntarystyczny. Zleceniodawca zobowiązuje się do zapłaty Zleceniobiorcy należnego jemu wynagrodzenia po otrzymaniu środków z Funduszu na cel obejmujący także czynności wykonane przez Zleceniobiorcę, przy czym przekazane środki muszą odpowiadać kwocie jaka jest należna Zleceniobiorcy z tytułu wynagrodzenia. W przypadku braku zapłaty wynagrodzenia w terminie, o którym mowa w ust. 4 z przyczyn o których mowa w niniejszym ustępie w zdaniu 1, Zleceniobiorca zrzeka się wszelkich roszczeń z tego tytułu względem Zleceniodawcy, w szczególności co do zapłaty odsetek, rekompensat i innych ewentualnych kosztów.*

(akta kontroli str. 448-453, 1919-1920)

11. W ramach realizacji Umowy Stowarzyszenie nie było zobowiązane do wnoszenia wkładu własnego.

(akta kontroli str. 2475)

12. Ministerstwo przekazało Stowarzyszeniu dotację za lata 2022 i 2023 w ośmiu transzach, tj.:

- 19 stycznia 2022 r. w kwocie 509 785 zł;
- 21 marca 2022 r. w kwocie 509 785 zł;
- 22 czerwca 2022 r. w kwocie 509 785 zł;
- 27 września 2022 r. w kwocie 509 785 zł;
- 13 stycznia 2023 r. w kwocie 535 310 zł;
- 31 marca 2023 r. w kwocie 535 310 zł;
- 29 czerwca 2023 r. w kwocie 535 310 zł;
- 22 września 2023 r. w kwocie 535 310 zł;

Niewykorzystaną dotację Stowarzyszenie zwróciło terminowo, tj.:

- 13 stycznia 2023 r. (353 539,05 zł);
- 2 stycznia 2024 r. (165 123,28 zł).

(akta kontroli str. 420-447)

13. Na podstawie badania próby 75 dowodów księgowych na łączną kwotę 642 657,62 zł ustalono, iż z wyłączeniem wydatków na posiłki dla osób w mieszkaniu chronionym oraz części wydatków na pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania, były one kwalifikowalne.

(akta kontroli str. 1882-1883)

W związku z powyższym NIK szczegółowym badaniem objął wszystkie wydatki poniesione na pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielania

schronienia oraz na posiłki dla osób w mieszkaniu będącym w dyspozycji Stowarzyszenia²⁸.

(akta kontroli str. 868-926)

Wydatki poniesione przez Stowarzyszenie na posiłki dla osób w mieszkaniu chronionym w kwocie 6 195 zł zostały poniesione niezgodnie z umową, co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 868-879)

Ponadto w latach 2022-2023 środki na *Pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielania schronienia* wyniosły 399 920 zł (154 400 zł w 2022 r., 245 520 zł w 2023 r.). W tym okresie w mieszkaniu będącym w dyspozycji Stowarzyszenia przebywało w różnych okresach łącznie 35 osób, na podstawie czego rozliczono łącznie 8 767 osobodni (3 088 w 2022 r. i 5 679 w 2023 r.)

(akta kontroli str. 880-926)

Sposób rozliczania przebywania osób w ww. mieszkaniu nie został określony w Umowie ani też w ofercie. Stowarzyszenie przyjęło metodę rozliczania w oparciu o stawkę ryczałtową 50 zł w 2022 r. i 55 zł w 2023 r., co zostało opisane szerzej w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 880-926)

Wydatki w kwocie 154 400 zł na realizację przedmiotowego zadania rozliczone ww. metodą w 2022 r. zostały uznane za kwalifikowalne przez Ministerstwo 7 grudnia 2023 r.

(akta kontroli str. 1887)

W latach 2022-2023 Stowarzyszenie rozliczało wydatki poniesione na pobyt osób pokrzywdzonych w mieszkaniu za pomocą comiesięcznych *Dowodów wewnętrznych* sporządzonych na podstawie kart pobytu oraz list obecności w mieszkaniu. Środki wyliczone w oparciu o stawkę 50 zł²⁹ / 55 zł³⁰ za dzień pobytu osoby były przekazywane na konto główne Stowarzyszenia.

(akta kontroli str. 880-926)

Udzielanie pomocy w postaci zakwaterowania w mieszkaniu było wpisywane w części B do wniosku o udzielenie pomocy. Stowarzyszenie ponadto posiadało wewnętrzną dokumentację dotyczącą ww. działania w postaci:

- *Karty pobytu osoby przebywającej w schronieniu dla osób pokrzywdzonych przestępstwem* - gdzie wpisywano faktyczną datę rozpoczęcia i zakończenia pobytu.
- *Kartę informacyjną mieszkańca* – gdzie zamieszczano m.in. dane osobowe, członków rodziny, stan zdrowotny.
- *Kontrakt* – zobowiązanie przebywającego do niepodejmowania działań autoagresywnych, agresywnych wobec innych osób przebywających w mieszkaniu, niepodawanie adresu mieszkania os. trzecim.
- *Regulaminu* – określającego organizację i zasady funkcjonowania mieszkania, które musiało być zaakceptowane przed rozpoczęciem pobytu.
- *Umowę udostępnienia miejsca schronienia* – zawieraną pomiędzy Stowarzyszeniem a pokrzywdzonym przestępstwem.
- *Protokołu zdawczo-odbiorczego dot. kluczy do mieszkania chronionego*.

(akta kontroli str. 933-1819)

²⁸ Dobór celowy.

²⁹ W 2022 r.

³⁰ W 2023 r.

Stowarzyszenie w przypadku udzielania schronienia trzem osobom (tj. wniosek nr: 04/01/2022, 42/01/2022³¹, 41/01/2022³²), w przekazywanym do Ministerstwa zestawieniu wskazało daty rozpoczęcia korzystania z mieszkania kolejno: 7 września 2021 r., 8 października 2021 r. i 24 listopada 2021 r., co zostało opisane w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 1305-1343, 1396-1467, 1568-1819)

W wyniku badania dokumentacji dotyczącej przebywania pokrzywdzonych przestępstwem w mieszkaniu chronionym nie stwierdzono rozbieżności z rozliczeniami przedstawionymi przez Stowarzyszenie do MS.

(akta kontroli str. 1935)

14. Do obsługi dotacji wyodrębniono osobny rachunek bankowy³³, który został wskazany w Umowie. Badanie wydatków wskazanych w ewidencji księgowej i przelewów bankowych wykazało, że Stowarzyszenie ponosiło wydatki związane z dotacją wyłącznie przelewami z wyodrębnionego rachunku bankowego, za wyjątkiem wydatków ponoszonych na zapewnienie tymczasowego zakwaterowania, co zostało opisane w pkt 13 niniejszego wystąpienia.

(akta kontroli str. 1820-1837)

15. Uchwałą z dnia 17 stycznia 2022 r. Zarząd Stowarzyszenia w wyniku otrzymania finansowania w ramach Umowy wprowadził zmiany w przyjętych zasadach Polityki Rachunkowości. W wyniku uchwały zmieniono plan kont określając przeznaczenie kont w następujący sposób:

- 510 – Fundusz Sprawiedliwości MS Umowa nr DFS-VI.7211.63.2021 – Szczecin (do ewidencji kosztów realizacji zadania).
- 147 – Pomocniczy rachunek bankowy 2330 PEKA – Fundusz Sprawiedliwości MS Umowa nr DFS-VI.7211.63.2021 – Szczecin (do ewidencji realizowanych płatności z wyodrębnionego rachunku bankowego).
- 203-10 – (Rozrachunki z tytułu przyznanych dotacji) – Fundusz Sprawiedliwości MS Umowa nr DFS-VI.7211.63.2021 – Szczecin (do ewidencji przychodów z dotacji i rozrachunków z tego tytułu).
- 710 – (Przychody statutowe) – Fundusz Sprawiedliwości MS Umowa nr DFS-VI.7211.63.2021 – Szczecin (do ewidencji przychodów z dotacji i rozrachunków z tego tytułu).

Dodatkowo wprowadzono odrębny rejestr księgowy do ewidencji kosztów związanych z realizacją zadania o symbolu FS. Do ewidencji realizowanych płatności z wyodrębnionego rachunku bankowego na podstawie miesięcznych wyciągów bankowych służył rejestr o symbolu B7.

Uchwale nadano moc wsteczną obowiązywania od 1 stycznia 2022 r.

(akta kontroli str. 1838-1881)

16. Na podstawie badania 75 dowodów księgowych na łączną kwotę 642 657,62 zł ustalono, iż spełniały wymogi określone w art. 21 i 22 ustawy o rachunkowości oraz były trwale opisane zgodnie z wymogami określonymi w § 8 ust. 11 i 12 Umowy.

(akta kontroli str. 1882-1883)

17. W latach 2022 – 2023³⁴ Stowarzyszenie przekazało z Rachunku FS na rachunek bankowy Stowarzyszenia łączną kwotę 961 155,18 zł³⁵ tytułem kosztów administracyjnych (§ 4 ust. 5 Umowy). 13 stycznia 2023 r. Stowarzyszenie zwróciło

³¹ Wraz z jednym dzieckiem.

³² Wraz z trójką dzieci.

³³ Dalej: Rachunek FS

³⁴ W okresie od 1 stycznia 2024 r. do 30 października 2024 r. Ministerstwo nie wypłacało Stowarzyszeniu dotacji.

³⁵ Z czego 467 126 zł w 2022 r. i 494 029,18 zł w 2023 r.

na Rachunek FS kwotę 45 726 zł wskazując w tytule przelewu: zwrot niekwalifikowalnej kwoty kosztów administracyjnych (przekroczenie progu 25 proc.). W wyniku ww. zwrotu Stowarzyszenie tytułem kosztów administracyjnych ostatecznie otrzymało kwotę 915 429,18 zł.

(akta kontroli str. 420-447)

W ofercie określono, iż w 2022 r. koszty administracyjne wyniosą maksymalnie 509 600 zł, w 2023 r. 535 000 zł. Na podstawie § 4 ust. 3 Umowy określono, iż w Rocznym rozliczeniu końcowym koszty administracyjne nie mogą przekroczyć wskazanego w ust. 1 odsetka wartości wydatków poniesionych w ramach realizacji przedmiotu umowy i uznanych za kwalifikowalne przy rozliczeniu dotacji. Stowarzyszenie rozliczyło w roku 2022 r. 1 685 600,95 zł wydatków kwalifikowalnych, a w 2023 r. przedstawiło do rozliczenia 1 976 116,72 zł. Mając na uwadze powyższe przekazane środki nie przekroczyły limitów wskazanych w § 4 ust. 1 umowy.

(akta kontroli str. 738-740, 2161, 2252, 2348)

Środki pobrane przez Stowarzyszenie tytułem kosztów administracyjnych były wydatkowane na³⁶:

- a) Wynagrodzenie koordynatora, obsługę księgową, obsługę kadrową i sprawozdawczość w kwocie 225,5 tys. zł w 2022 r. i 204 tys. zł w 2023 r.
- b) Wynagrodzenie osób pierwszego kontaktu wykonane w szerszym zakresie niż w kosztorysie oferty³⁷, obsługa prawna, informatyczna, informacyjno-reklamowa – 114,1 tys. zł w 2022 r. i 109 tys. zł w 2023 r., 7,4 tys. zł w 2024 r.
- c) Koszty utrzymania ośrodka, mediów, ubezpieczenie budynku, remonty, wyposażenie – 67,4 tys. zł w 2022 r. i 126,4 tys. zł w 2023 r., 63,8 tys. zł.
- d) Materiały biurowe, środki czystości, usługi pocztowe, usługi serwisowe, naprawa urządzeń, audyt, sprawozdania, materiały informacyjne, tablice, prowizje od bonów – 22,7 tys. zł w 2022 r. i 41,3 tys. zł w 2023 r., 23,6 tys. zł.

Stowarzyszenie w okresie objętym kontrolą wydatkowało wszystkie otrzymane środki tytułem kosztów administracyjnych. NIK nie stwierdziła, aby ww. wydatki administracyjne były niezwiązane z projektem.

(akta kontroli str. 207)

18. Stowarzyszenie nie było z mocy prawa zobowiązane do stosowania ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych³⁸. Natomiast na podstawie § 5 ust. 2 Umowy było zobowiązane stosować określone w ustawie PZP zasady równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości.

(akta kontroli str. 557-558, 761-764)

W okresie objętym kontrolą Beneficjent udzielił czterech zamówień publicznych.

W 2022 r.:

1. Zapytanie ofertowe na dostawę bonów żywnościowych i towarowych – najkorzystniejsza oferta 202 460 zł.
2. Zapytanie ofertowe na organizację i przeprowadzenie szkoleń, kursów, egzaminów podnoszących kwalifikacje zawodowe z zakresu: Pracownik administracyjny z obsługą komputera potwierdzoną egzaminem kwalifikacyjnym ECDL (Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych) – najkorzystniejsza oferta 38 000 zł.

W 2023 r.

³⁶ Stowarzyszenie pobrało środki administracyjne za lata 2022-2023, natomiast koszty administracyjne ponosiła przez cały dotychczasowy okres realizowania projektu, tj. w latach 2022-2024. Łączna suma wydatkowanych środków do pierwszego półrocza 2024 r. wyniosła - 997,8 tys. zł.

³⁷ Zwiększona liczba godzin w stosunku do określonej w ofercie.

³⁸ Dz. U. z 2024 r. poz. 1320, dalej: PZP.

1. Zapytanie ofertowe na dostawę bonów żywnościowych i towarowych – najkorzystniejsza oferta 249 520,25 zł.
2. Zapytanie ofertowe na organizację i przeprowadzenie szkoleń, kursów, egzaminów podnoszących kwalifikacje zawodowe z zakresu: Pracownik administracyjny z obsługą komputera potwierdzoną egzaminem kwalifikacyjnym ECDL (Europejski Certyfikat Umiejętności Komputerowych); Wizażystka-makijażystka z certyfikatem kwalifikacji zawodowych – najkorzystniejsza oferta 39 971,20 zł.

Udzielając powyższych zamówień Stowarzyszenie stosowało zasady równego traktowania, uczciwej konkurencji i przejrzystości. W zakresie zamówień na dostawę bonów żywnościowych i towarowych (tj. przekraczających kwotę 130 tys. zł) stosowano dodatkowo procedurę określoną w załączniku 8 do Umowy.

(akta kontroli str. 1884)

19. Stowarzyszenie w terminach określonych w Umowie przekazywało do Ministerstwa Informacje kwartalne i wyciągi bankowe z konta dotacji.

(akta kontroli str. 1885)

20. Na dzień przeprowadzenia czynności kontrolnych NIK³⁹ Stowarzyszenie 31 razy przekazało za pomocą Epuap do Ministerstwa miesięczne wykazy osób, którym udzielono pomocy. W 28 przypadkach zostały przekazane do 10 dnia następnego miesiąca. W trzech przypadkach termin na przekazanie wykazu wypadł w dzień wolny od pracy lub sobotę, w dwóch przypadkach wykaz został przekazany w następny dzień, który nie był dniem wolnym od pracy ani sobotą, a w jednym przypadku wykaz został przekazany w niedzielę, co było zgodne § 10 ust. 14 Umowy. W ocenie NIK sprawozdawczość w ww. zakresie była realizowana terminowo

(akta kontroli str. 1886)

Stowarzyszenie w związku z niewykorzystaniem dotacji w całości dokonało dwukrotnie zwrotu części otrzymanych środków, tj.

- 13 stycznia 2023 r. w kwocie 353 539,05 zł;
- 2 stycznia 2024 r. w kwocie 165 123,28 zł;

Zwroty zostały dokonane w terminach wynikających z § 11 ust. 1 lit. a i b Umowy.

(akta kontroli str. 420-447)

21. W okresie objętym kontrolą Stowarzyszenie w terminie przekazywało sprawozdania z wykorzystania dotacji⁴⁰.

(akta kontroli str. 1936)

Wylosowana przez MS dokumentacja finansowo-księgowa oraz dokumentacja związana z udzielaną pomocą była przekazywana w dniu wskazanym w wezwaniu przez Ministerstwo.

(akta kontroli str. 1936)

W wyniku składanych sprawozdań dwukrotnie dotacja została rozliczona pod względem rzeczowym i finansowym przez Dysponenta Funduszu, tj. 28 grudnia 2022⁴¹ r. i 7 grudnia 2023 r.⁴².

(akta kontroli str. 1936, 2486-2495)

22. Na podstawie § 10 ust. 12 Umowy Stowarzyszenie było zobowiązane do przeprowadzania zewnętrznej ewaluacji skuteczności realizacji zadań w ramach projektu na koniec każdego roku (IV kwartał danego roku).

³⁹ Tj. 22 sierpnia 2024 r.

⁴⁰ Tj. za każde półrocze odpowiednio do 15 stycznia / 15 lipca. W jednym przypadku termin złożenia sprawozdania przypadł w sobotę, sprawozdanie złożono w następny dzień roboczy.

⁴¹ Pierwsze półrocze 2022 r. – w kwocie 390 583,08 zł.

⁴² Drugie półrocze 2022 r. – 1 648 556,92 zł.

Stowarzyszenie dwukrotnie zleciło przeprowadzenie takiej ewaluacji, czego wynikiem były dwa raporty z⁴³: 16 stycznia 2023 r. i 16 stycznia 2024 r., w których wskazano, iż wskaźników rezultatu są poniżej zakładanych, tym samym zarekomendowano *zintensyfikować działania promocyjne, nie tylko w dużych miastach, ale także w gminach wiejskich poprzez zacieśnienie współpracy z ośrodkami pomocy społecznej oraz umieszczenie informacji w urzędach gmin, komisariatach policji, ośrodkach zdrowia, parafiach. Zaleca się także bieżący monitoring wskaźników na zakończenie każdego kwartału, tak by w miarę szybko można było podejmować czynności naprawcze (...).*

Wskazano również na błędy pisarskie w dokumentacji wniosków pokrzywdzonych, które w opinii ewaluujących były bez wpływu na realizację zadania.

(akta kontroli str. 1889-1909)

24. Postępowanie administracyjne w sprawie kontroli prawidłowości wydatkowania dotacji otrzymanej w 2022 r. na podstawie Umowy zostało z urzędu wszczęte 15 lutego 2023 r. Postępowanie było przedłużane dziewięciokrotnie, jako uzasadnienie Ministerstwo wskazywało w szczególności na dużą liczbę umów, w których musi przeprowadzić weryfikację prawidłowości wydatkowania, jak i dużą ilość zgromadzonych w sprawie dokumentów i złożoność zebranego materiału dowodowego, który wymaga szczegółowej analizy. Z uwagi na przedłożenie przez Stowarzyszenie niezbędnych wyjaśnień i dokumentów, na podstawie których zatwierdzono rozliczenie dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym (zatwierdzenie nastąpiło 7 grudnia 2023 r.) Ministerstwo umorzyło postępowanie administracyjne w całości.

(akta kontroli str. 1887)

Postępowanie administracyjne w sprawie kontroli prawidłowości wydatkowania dotacji otrzymanej w 2023 r. na podstawie Umowy zostało z urzędu wszczęte 15 lutego 2024 r. Na dzień przeprowadzenia czynności kontrolnych⁴⁴ było przedłużane ośmiokrotnie, jako uzasadnienie Ministerstwo wskazywało w szczególności na dużą liczbę umów, w których musi przeprowadzić weryfikację prawidłowości wydatkowania, jak i dużą ilość zgromadzonych w sprawie dokumentów i złożoność zebranego materiału dowodowego, który wymaga szczegółowej analizy.

(akta kontroli str. 1888, 1929-1934)

W trakcie ww. postępowania administracyjnego Ministerstwo przeprowadziło od 31 lipca 2023 r. do 31 października 2023 r. kontrolę, którą objęto okres od 1 kwietnia 2023 r. do 31 października 2023 r. Ministerstwo przekazało Stowarzyszeniu 13 września 2024 r. Wystąpienie pokontrolne⁴⁵, w którym wskazano stwierdzone nieprawidłowości m.in.: dotyczące oznakowania LPPP, pisemnych porozumień dot. nieodpłatnego udostępniania pomieszczeń, braku aktualnych materiałów promocyjnych, braków formalnych we wnioskach o udzielenie pomocy⁴⁶. Ministerstwo uznało wydatki poniesione w 2023 r. na działanie *Pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielania schronienia w lokalach będących w dyspozycji podmiotu (mieszkanie chronione)* za wykorzystane niezgodnie z przeznaczeniem. Tym samym wezwano Stowarzyszenie do zwrotu 245 520 zł wraz z odsetkami określonymi jak dla zaległości podatkowej.

(akta kontroli str. 1924-1928, 1938-1967)

⁴³ Dwukrotnie wykonane przez Katolickie Stowarzyszenie Pomocy Osobom Potrzebującym AGAPE.

⁴⁴ 22 sierpnia 2024 r.

⁴⁵ Sygn. DFN-T.7231.5.2024

⁴⁶ W szczególności brak wypełnienia wszystkich rubryk.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niezapewnienie w dniu 16 lipca 2024 r. możliwości telefonicznego kontaktu z osobą pierwszego kontaktu w godzinach pracy Lokalnego Punktu w Choszczynie, co stanowiło naruszenie § 1 ust. 15 lit. b Umowy.

(akta kontroli str. 867)

W dniu 16 lipca 2024 r. w godzinach pracy Lokalnego Punktu w Choszczynie (od 15:00 do 20:00) podjęto nieskuteczne próby (tj. o godzinie 15:14, 15:24, 15:32, 16:19) połączenia pod numer tel. wskazany w ofercie 603 421 224. Przy każdorazowej próbie połączenia od razu uruchamiała się poczta głosowa.

(akta kontroli str. 867)

Prezes wyjaśnił: *W dniu 16 lipca 2024 roku brak możliwości kontaktu z osobą pierwszego kontaktu w godzinach pracy wynikał z awarii technicznej aparatu telefonicznego. Zostało dostarczone nowe urządzenie.(...)*

W związku z zaistniałą sytuacją został wysłany do lokalnego punktu nowy aparat telefoniczny, co powinno w przyszłości wyeliminować pojawianie się opisanej sytuacji.

(akta kontroli str. 281, 1910-1913, 2484-2485, 2496-2498)

2. Udzielenie w okresie od 19 kwietnia 2023 r. do 1 lutego 2024 r. 15,5 godzin pomocy prawnej jednemu pokrzywdzonemu przestępstwem (nr karty 38/01/2023), bez sporządzenia planu pomocy obejmującego zakres czynności, jakie mają zostać podjęte w ramach zwiększonej liczby godzin wraz z uzasadnieniem zasadności ich przeprowadzenia, co stanowiło naruszenie § 1 ust. 17 Umowy.

(akta kontroli str. 823-825)

W wyniku badania dokumentacji udzielonej przez Stowarzyszenie pomocy⁴⁷ ustalono, iż w jednym przypadku ilość godzin faktycznie udzielonej pomocy prawnej przekroczyła przyznany we wniosku limit pomocy, tj. do 10 godzin. Jednocześnie nie został sporządzony plan pomocy obejmujący zakres czynności, jakie mają zostać podjęte w ramach zwiększonej liczby godzin wraz z uzasadnieniem zasadności ich przeprowadzenia. Na podstawie § 1 ust. 17 lit. c Umowy:

Pomoc prawna osobom pokrzywdzonym oraz osobom im najbliższym może zostać udzielona przy spełnieniu następujących warunków: w wymiarze od 11 do 20 godzin - podmiot udzielający pomocy, jest zobowiązany do sporządzenia planu pomocy obejmującego zakres czynności, jakie mają zostać podjęte w ramach zwiększonej liczby godzin wraz z uzasadnieniem zasadności ich przeprowadzenia. Plan pomocy wraz z uzasadnieniem stanowią integralną część wniosku.

Mając na uwadze powyższe udzielona pokrzywdzonej pomoc prawna w łącznym wymiarze 5,5 godziny w dniach:

- 24 maja 2024 r. w wymiarze 1 godz.,
- 1 lutego 2024 r. w wymiarze 1,5 godz.,
- 11 grudnia 2023 r. w wymiarze 1 godz.
- 30 października 2023 r. w wymiarze 0,5 godz.
- 13 września 2023 r. w wymiarze 0,5 godz.
- 1 września 2023 r. w wymiarze 1 godz.

została udzielona niezgodnie z Umową. Tym samym za niekwalifikowalne należy uznać środki w wysokości 825 zł⁴⁸ dotyczące działania *Organizowanie i finansowanie pomocy prawnej*.

(akta kontroli str. 552-553, 823-825)

⁴⁷ Badanie przeprowadzone na podstawie 50 wniosków.

⁴⁸ 450 w 2023 r. i 375 w 2024 r.

Prezes wyjaśnił: Wyjaśnienia prawników wskazują na dużą dynamikę udzielanej pomocy i związane z tym niedopatrzienia przy przekroczeniu planowanych wstępnie godzin.

(akta kontroli str. 283-286)

3. Udzielenie w okresie od 9 maja 2022 r. do 23 maja 2023 r. jednemu pokrzywdzonemu przestępstwem (nr karty 69/01/2022) 22 godzin pomocy prawnej, bez uzyskania zgody Dysponenta Funduszu, o której mowa w § 1 ust. 18 Umowy.

Zgodnie z § 1 ust. 18 Umowy - W szczególnie uzasadnionych przypadkach, po uzyskaniu zgody Dysponenta Funduszu, osobie uprawnionej, o której mowa w ust. 17 może zostać przyznana pomoc prawna w wymiarze przekraczającym 20 godzin w skali roku. W tym celu podmiot zobowiązany jest do przesłania na adres mailowy opiekuna zadania wniosku o przyznanie dodatkowych godzin pomocy prawnej wraz ze wskazaniem liczby godzin i uzasadnieniem konieczności przyznania pomocy w wymiarze przekraczającym maksymalny godzinowy wymiar pomocy wraz z opisem dotychczasowo osiągniętych rezultatów pomocy. (...).

Mając na uwadze powyższe udzielona pokrzywdzonej pomoc prawna w łącznym wymiarze 2 godziny w dniach:

- 23 maja 2023 r. w wymiarze 1 godz.,
- 1 czerwca 2023 r. w wymiarze 1 godz.,

została udzielona niezgodnie z Umową. Tym samym za niekwalifikowalne należy uznać środki w wysokości 300 zł dotyczące działania *Organizowanie i finansowanie pomocy prawnej*.

(akta kontroli str. 552-553, 823-825)

Prezes wyjaśnił: Wyjaśnienia prawników wskazują na dużą dynamikę udzielanej pomocy i związane z tym niedopatrzienia przy przekroczeniu planowanych wstępnie godzin.

(akta kontroli str. 283-286)

Zdaniem NIK z uwagi na umowne ograniczenia w zakresie ilości godzin udzielanej pomocy prawnej Stowarzyszenie powinno zapewnić aktualność ewidencji w tym zakresie.

4. W okresie objętym kontrolą Stowarzyszenie „SOS dla Rodziny” wystawiało sześć wewnętrznych not księgowych i poniosło wydatki w kwocie 6 195 zł związane z posiłkami dla osób przebywających w lokalu będącym w dyspozycji Stowarzyszenia w ramach czasowego zakwaterowania ze środków pochodzących z dotacji otrzymanej z Funduszu Sprawiedliwości:

- Nota nr 3/03/CIS/2022 (obiady S. D.) z 15 kwietnia 2022 r. na kwotę 532 zł;
- Nota nr 1/03/CIS/2022 (obiady B. G. z dzieckiem) z 15 kwietnia 2022 r. na kwotę 812 zł;
- Nota nr 2/03/CIS/2022 (obiady J. M. z dziećmi) z 15 kwietnia 2022 r. na kwotę 1 596 zł;
- Nota nr 3/02/CIS/2022 (obiady S. D.) z 15 marca 2022 r. na kwotę 589 zł;
- Nota nr 1/02/CIS/2022 (obiady B. G. z dzieckiem) z 15 marca 2022 r. na kwotę 899 zł;
- Nota nr 2/02/CIS/2022 (obiady J. M. z dziećmi) z 15 marca 2022 r. na kwotę 1 767 zł.

(akta kontroli str. 868-879)

Prezes wyjaśnił: Stowarzyszenie wystawiło wewnętrzne noty księgowe i poniosło wydatki w kwocie 6 195 zł związane z posiłkami dla osób przebywających w lokalu będącym w dyspozycji podmiotu w ramach czasowego zakwaterowania, które zdaniem stowarzyszenia jest wydatkiem mieszczącym się w kosztorysie oferty w pozycji „Zwrot za faktury z produktami żywnościowymi”. Wydatki zrealizowane

zostały w powyższej formie z powodu konieczności szybkiego dostarczenia posiłków. Forma zwrotu za zakupioną żywność nie zapewniała w tamtym czasie spełnienia tego kryterium, a osoby pokrzywdzone nie dysponowały środkami i możliwościami zapewnienia posiłku w alternatywnej formie.

(akta kontroli str. 280)

W ocenie NIK powyższy wydatek był niezgodny z Umową. W ofercie⁴⁹ wskazano (III. Szczegółowy opis i kosztorys), że w ramach Pokrywania kosztów żywności lub bonów żywnościowych w roku 2022 r. będą pokrywane dwie pozycje, tj. *Bony żywnościowe i Zwrot za faktury z produktami żywnościowymi*. Powyższe dowody księgowe wskazują, iż Stowarzyszenie wykupiło samo od siebie obiady dla osób przebywających w lokalu będącym w dyspozycji Stowarzyszenia w ramach czasowego zakwaterowania, powyższe w opinii NIK nie stanowi ani bonu żywnościowego ani zwrotu za faktury z produktami żywnościowymi przewidzianych w kosztorysie oferty.

Na podstawie § 3 ust. 9 lit f Umowy wydatki ponoszone na realizację ww. zadań stanowią wydatki niekwalifikowalne i podlegają zwrotowi na kont Dysponenta.

(akta kontroli str. 706-712)

5. Ujęcie w wewnętrznym wykazie osób przebywających w mieszkaniu będącym w dyspozycji Beneficjenta z roku 2022 dat rozpoczęcia korzystania z mieszkania poprzedzających podpisanie umowy i datę początkową kwalifikowalności wydatków. Powyższe było niezgodnie z umową, albowiem na podstawie § 1 ust. 4 i 5 Umowy, realizacja zadania mogła nastąpić od dnia podpisania – 4 stycznia 2022 r., a w przypadku działań podjętych przed podpisaniem umowy (po spełnienia wymogów kwalifikowalności) od 1 stycznia 2022 r.

Stowarzyszenie w trzech przypadkach wykazało daty wcześniejsze, tj. 7 września 2021 r., 8 października 2021 r. oraz 24 stycznia 2021 r. Ponadto w dokumentacji zostały przedstawione dokumenty: Karta pobytu, umowa udostępnienia mieszkania, regulamin schronienia podpisane w ww. datach. Za okres korzystania z mieszkania przed 1 stycznia 2022 r. Stowarzyszenie nie przedłożyło do Dysponenta Funduszu wydatków, ani nie uzyskało dofinansowania w ramach Umowy.

(akta kontroli str. 1305-1343, 1396-1467, 1568-1819)

Prezes wyjaśnił: *Umowa udostępnienia mieszkania reguluje relacje pomiędzy udostępniającym mieszkanie chronione i korzystającym z mieszkania, określa prawa i obowiązki mieszkańców, od momentu wejścia do opuszczenia mieszkania. Jest dokumentem opracowanym przez stowarzyszenie do celów regulacyjnych. W opinii stowarzyszenia zmiana okresu finansowania w żaden sposób nie wpływała na relacje pomiędzy stronami wynikające z pobytu w mieszkaniu chronionym, a jedynie na finansowanie tego pobytu co zostało uregulowane w umowie projektowej i zrealizowane przez stowarzyszenie. Dokumentem przyznania pomocy jest wniosek i taki wniosek został sporządzony dla każdej z osób w ramach nowego projektu. Ministerstwo w umowie nie zawarło żadnego wzoru dokumentacji, ani sposobu przyjmowania osób do mieszkania. Określona została forma pomocy, ujęta w karcie B i potwierdzona przez osobę korzystającą z pomocy, i te wszystkie obowiązki umowne zostały zrealizowane.*

(akta kontroli str. 930)

6. Rozliczanie w latach 2022-2023 wydatków na *Pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielenia schronienia w lokalach będących w dyspozycji podmiotu w ramach określonego w Ofercie działania pn. Pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielenia schronienia w roku 2022 oraz pn.*

⁴⁹ Stanowiącej na podstawie § 1 ust. 3 Umowy jej załącznik nr 1.

Pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielenia schronienia w roku 2023 za pomocą stawki ryczałtowej wynoszącej odpowiednio 50 zł i 55 zł za osobodzień - było niezgodne z określonym w Ofercie kosztorysem, w którym wskazano jedynie koszt jednostkowy zadania, bez określenia stawki ryczałtowej.

Na podstawie § 1 ust. 1 Umowy: Przedmiotem zadania w zakresie udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem oraz osobom im najbliższym, (...) określonych w ofercie złożonej przez Wykonawcę. W ust. 3 określono, że: Oferta (...) zawiera szczegółowy zakres zadań wskazanych do realizacji, w tym w szczególności opis, terminy realizacji zadań i kalkulację kosztów realizacji zadań.

(akta kontroli str. 880-926)

Prezes wyjaśnił: (...) tożsamą metodę rozliczania kosztów zadania w zakresie mieszkania chronionego stosowało Stowarzyszenie już w ofercie na lata 2019-2021, zmienione zostały jedynie ilości jednostek - osobodoby (ze względu na większe zapotrzebowanie na ten rodzaj pomocy) oraz wartość stawki jednostkowej (wynikająca z wysokiego w latach 2022-2023 wzrostu cen towarów i usług).(...) Stowarzyszenie składając ofertę na lata 2022-2025 zastosowało analogiczny do poprzedniego sposób kalkulacji i rozliczania zadania. Zastosowało się też do jego prezentacji zgodnej z dokumentem "Instrukcja składania ofert - Szczecin" w części III dokumenty "Szczegółowy opis i kosztorys" (strona 16 instrukcji): W przypadku innych zadań, związanych z pomocą materialną, nie należy wykazywać kosztów jednostkowych (...). W wyniku tak przedstawionego kosztorysu zabrakło ujęcia szczegółowej kalkulacji budżetu, w tym stawki jednostkowej, co jednak nie było zmianą wynikającą z samoistnego działania Stowarzyszenia a wynikało z konieczności wyliczenia kosztów zadania zgodnego z instrukcją prezentacji kosztorysu. Stąd Stowarzyszenie musiało następujące wyliczenie kosztów zadania:

Liczba jednostek – 4 464

Jednostka miary – osobodoba

Koszt jednostkowy – 55 zł

Wartość zadania – 245 520 zł

zastąpić następującym:

Liczba jednostek – 1

Jednostka miary – zestaw

Koszt jednostkowy – 245 520 zł

Wartość zadania – 245 520 zł

(akta kontroli str. 294-309)

W związku z rozliczaniem przedmiotowego zadania niezgodnie z umową, NIK na podstawie przedstawionych faktycznie poniesionych przez Stowarzyszenie wydatków ustaliła, iż wydatki w kwocie:

- w kwocie 63 584,74 zł poniesione w 2022 r. na: dodatek za udział uczestnika CIS⁵⁰ w pracach remontowo-konserwacyjnych, dyżurach, pracach porządkowych w mieszkaniu chronionym; paliwo, ubezpieczenie, naprawa oraz amortyzacja dot. samochodu służącego obsłudze technicznej, remontowej, transportowej mieszkania i przeprowadzkom; abonament internetowy i telefon interwencyjny; obsługa techniczna mieszkania chronionego; obsługa mieszkania chronionego-interwent; obsługa administracyjna mieszkania chronionego; pracownik socjalny.*
- w kwocie 141 983,15 zł poniesione w 2023 r. na: paliwo, ubezpieczenie, naprawa oraz amortyzacja dot. samochodu służącego obsłudze technicznej,*

⁵⁰ Centrum Integracji Społecznej prowadzone przez Stowarzyszenie.

remontowej, transportowej mieszkania i przeprowadzkom, abonament internetowy i telefon interwencyjny; obsługa techniczna mieszkania chronionego, obsługa administracyjna mieszkania chronionego; pracownik socjalny, dodatek za udział uczestnika CIS w pracach remontowo-konserwacyjnych, dyżurach, pracach porządkowych w mieszkaniu chronionym; obsługa mieszkania chronionego-interwent.

nie były bezpośrednio związane z realizowanym świadczeniem. Tym samym w ocenie NIK nie można uznać ich za kwalifikowalne.

(akta kontroli str. 420-447, 2503-3732)

Prezes wyjaśnił: *Wskazać także należy, iż na koszty prowadzenia mieszkania chronionego nie składają się tylko opłaty za media i czynsz, stąd nie jest uzasadnione kwestionowanie innych pozycji kosztowych. Tym bardziej uznanie jednych kosztów i wykluczenie pozostałych nie ma oparcia w złożonej Ministerstwu Sprawiedliwości przez Stowarzyszenie ofercie, ponieważ wykonawca nie zastosował żadnego katalogu wydatków, lecz używając pojęcia „mieszkanie chronione” wskazał na parametry obiektu nazwanego, który w swojej definicji zawiera swój charakter, zakres czynności, niezbędne składniki majątkowe, rzeczowe i osobowe, i co oczywiste wszystkie koszty z tym związane. Analogicznie wykonawca nie charakteryzował zakresu usług psychologa, wyposażenia jego warsztatu i podejmowanych czynności, gdyż uznanie zakresu pracy psychologa w oczywisty sposób zawiera się w jego definicji, w budżecie zaś występuje opis: psycholog, prawnik, mieszkanie chronione itp.*

Fakt, iż mieszkanie chronione w merytorycznym zakresie nie zostało wzięte pod uwagę przez Kontrolujących, nie daje podstaw do dzielenia jego zakresu na niespójne merytorycznie części, usuwanie części zakresu działania, a co za tym idzie pozostawienie tylko części kosztów do uznaniowo przyjętej części usługi. Pozostaje zapytać czy tak zdefiniowane i akceptowane przez Kontrolujących koszty odpowiadają rzeczywistemu działaniu, zaproponowanemu i zrealizowanemu przez wykonawcę. Zmiana zakresu usługi sugerowana przez Kontrolujących, pozostawia odpowiedzialność wykonawcy za skutki działania, zarówno w zakresie skuteczności pomocy jak i wchodzących w jej skład komponentów bezpieczeństwa bez możliwości wpływania na ich parametry.

(akta kontroli str. 290-419)

Zgodnie z § 36 ust. 1 pkt 10 rozporządzenia w ramach udzielania pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem, świadkom oraz osobom im najbliższym można pokrywać koszty czasowego zakwaterowania lub udzielania schronienia. Literalne brzmienie ww. przepisu wskazuje, iż wydatki ponoszone w ramach ww. świadczenia muszą w sposób bezpośredni dotyczyć zapewnienia czasowego zakwaterowania lub schronienia. Zdaniem NIK Stowarzyszenie rozliczyło natomiast część wydatków, które były pośrednio związane z ww. świadczeniem, a tym samym nie mogły zostać uznane za kwalifikowalne.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Złożenie do Dysponenta Funduszu korekty sprawozdań zawierających prawidłową kwotę wydatków kwalifikowanych, tj. kwoty pomniejszonej o wydatki, które nie były niezbędne do realizacji zadania oraz zwrot wydatków niekwalifikowalnych w kwocie 212 887,89 zł.

2. Zapewnienie przez Stowarzyszenie aktualnej ewidencji godzin udzielanej przez specjalistów pomocy prawnej.
3. Zapewnienie dostępu do kontaktu telefonicznego z Lokalnymi Punktami Pomocy Pokrzywdzonym Przestępstwem w określonych w umowie godzinach dyżurów.
4. Udzielanie świadczenia pn. Pokrywania kosztów żywności lub bonów żywnościowych zgodnie z treścią Oferty.
5. Zapewnienie wykazywania w ramach prowadzonej dokumentacji, w szczególności wobec kontynuowania realizacji tożsamyh zadań w dwóch następujących po sobie umowach, wyłącznie daty realizacji zadania wynikającej z umowy, której wydatek dotyczy.
6. Rozliczanie wydatków na *Pokrywanie kosztów czasowego zakwaterowania lub udzielenia schronienia w lokalach będących w dyspozycji podmiotu* zgodnie z umową.

Uwaga

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ust. 1 i 2 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury w Szczecinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Szczecin, 16 grudnia 2024 r.

Kontroler
Adam Milczarek
Specjalista k.p.

/podpisano elektronicznie/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Szczecinie
p.o. Dyrektor
dr Marcin Stefaniak

/podpisano elektronicznie/